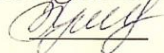

**МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ
АМС МО Дигорский район**

МБОУ ООШ с. Мостиздах Дигорского района РСО- А им.Г. Г. Малиева

Согласовано

Заместитель директора по УВР

 Купеева С. В.

Протокол № 01 от «31.08» 2023г

Утверждаю

Директор

 (Цаллаева Б. Л.)

Приказ № 90/1 от «01.09» 2023г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Родная (осетинская) литература»

для **9 класса** основного общего образования

на 2023-2024 учебный год

Составитель:

Агкаева Фиалета Сталиновна
учитель осетинского языка и литературы.

Мостиздах-2023

Сæргонд (хай)	Сах æттæ	Ур ок тæ	Урочы темæ.	Лит-йы теори	Ныхасы рæзт	Фæлхат	Хибарæй каст	Ны мæц
Разныхас	1	1	Разныхас. Ирон литературæйы рæзты периодизаци. Адæмы рагисторийы цаутæ æмæ этногенез (скифтæ, сæрмæттæ, алантæ).			Ирон адæмы историйæ (этногенез)	В.Миллер. «Осетинские этюды»	1
Ирон адæмы рагон истори.	1	1	Ирон фыссынадæ рагон цыртдзæвæнтæ .Фыццаг ирон литературон уацмыс «Мах уыдыстæм фараст æфсымæры.» Фыццаг ирон скъолатæ; фыццаг ирон чиныг.		Дзургæ сочинени нæ адæмы историйæ	Нарты кадджытæ.	Кадæг æмæ зарæг «Задалески Нана».	2
Колыты Аксо – фыццаг ирон рухстауæг	1	1	Колыты Аксойы цард æмæ сфæлдыстад. Аксо-дины чингуытæ тæлмацгæнæг, фыццаг поэतिकон фæлварæнты автор(«МадыМайрæмы кадæг зарæг», «Мах фыд», «Чырыстийы рухс райгасдзинад.»			Аксойы æмдзæвгæт æ.	А.Шифнер «Осетинские тексты» В.Миллер. «Осет. этюды».	3
Æгъуызаты Иуане.	3	2	Æгъуызаты Иуане Фыссæджы тыххæй ныхас. Кадæг «Алгъуызы кадæг» - ы композицион арæзт; йæ темæ æмæ идейæ.					4-5
		1	«Алгъуызы кадæг»-ы патриотизм æмæ гуманизм.				«Слово о полку Игореве».	6
Мамсыраты Темырболат .	3	1	Мамсыраты Темырболат – фыццаг ирон национ поэт «Сагъæстæ».	Лит. теори «стих» Стихарæзты тыххæй æмбарынад (ритм рифмæ,			Мемуары Мусса Кундухова. («Дарьял», 1994, №1, 1995, №1,2,3).	7

				строфа).				
		1	«Рынчын æмæ рынчынфæрсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».	Силлабикон стихарæзт.		Къоста.«А- ло-лай». Х. Зинайы «Авдæны зард».	Мамсыраты Т. «Ирон зарджытæ».	8
Ныхасы рæзт.Беседа.		1.	Райгуырæн бæстæ уарзыны мотивтæ Мамсыраты Т. поэзийы. "Фандон", "Ногай Ирыстоны", "Алыбеджы маст".					9
Хъаныхъуат ы Инал.	4	1	Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ.					10
		2	«Ирон хъæуы». Ирон адæм цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очеркы. Хицæн адæймагты фæлгонцтæ уацмысы.	Публицистика, очерк. Боныг.				11- 12
		1	Хъаныхъуаты И. «Хохæгтæ- лигъдæттæ».				Булкъаты М. Теркай- Туркмæ.	13
Хетæгкаты Къоста.	7	1	Къоста – поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс», «Салдат».	Реализм.	Поэты царды нысан.		Поэты уырыссагау фыст æмдз-тæ.	14
		1	Хибардзинад æмæ иудзинадмæ сидт æмдз-тæ «Додой» æмæ «Катай»-ы..	Адæмы фидæныл сагъæс.				15
		1	Лирикон геройы уды рæсугъддзинад æмдз. «Хæрзбон»-ы.				Къостайы фысджытæ Цæлыккаты А.	16
		1	Цардыуаг æмæ æгъдауы фарстатæ поэмæ «Уæлмæрдты»-йы.					17

		2	Поэмæ «Фатимæ». Ибрагимы фæлгонц. Фатимæ йæ рæстæджы раззагдæр зондылхæст сылгоймаг.		Поэмæйы тыххæй æмбарынад. Мидис, идейæ.		Къоста. «Особа». «Неурядицы Северного Кавказа».	18-19
Киноныв.	1	1	Киноныв «Фатима»-онлайн.					20
Тугъанты Батырбег.	1	1	Фыссæджы царды хабæрттæ. Йæ сфæлдыстады фæндаг. «Æгъдаумæ гæсгæ». Уацмысы идейæ.			Тугисын æмæ йæ антигумано н хъуыды.	Тугъанты Б. «Ханиффæ».	21
Къубалты Алыксандр	4	2	«Æфхæрдты Хæсанæ» Социалон æфхæрдты ныхмæ тохы мотивтæ. Хæсанæ – социалон мастисæг. Госæма – ирон патриархалон сылгоймаг.	Романтизм.	Хæсанæйы фæлгонц.		Мамсыраты Д. «Æфхæрдты Хæсанæ».	22-23
		2	«Иунæджы фæлгонц кадæг «Æфхæрдты Хæсанæ» -йы.					24-25
Гæдиаты Секъа.	7	1	Йе' сфæлдыстады бастдзинад фольклоримæ.					26
		1	«Дыса». Радзырд «Дыса» -йы уæззау хъысмæт.		Сылгоймаджы уæззау хъысмæт.			27
		1	«Хо æмæ æфсымæр». «Хо æмæ æфсымæр»-ы адамы уавæр феодалон дуджы.				«Садуллаæ æмæ Манидзæ».	28
		1	«Саударæг ус». «Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ.					29
		1	Секъайы лирика, йæ сæйраг мотивтæ.Æмдзæвгæтæ «Æнкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда»-йы мидис æмæ сæйраг идейæтæ.	Аллегор.	Аив каст. Æмдз-ты аллегория ахастдзинад.		Секъайы баснятæ.	30

		1	«Чермен». Адæмон хъайтары традицитæ Секъайы поэзийы. Поэты идеал- адæмы æфхæрды ныхмæ тохгæнæг идеал - Чермен		Чермены фæлгонц.			31
3-х		1	Секъайы баснятæ, сæ социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырдыты емынæ», «Минас»-ы.		Хъуыды. Цыппу.			32
Гуырдыбет ы Блашка.	4	2	Гурджибети Блашкайы царды хабæрттæ. Йе сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. «Къоста», «Мæгуыр усгур», «Абырæг».		Иунæджы фæлгонц.		Къоста. «Чи дæ».	33- 34
		2	«Æдули»-йы социалон конфликт. Хангуассæйы хъысмæт.	Сатирæ æмæ юмор драмон уацмысы.	Рольтам гæсгæ дзурын.			35- 36
Ирон лит- рæ XX æнусы райдайæны.	1							37
Гæдиаты Цомахъ.	2	1	Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыс-тад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссæгтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» -ы, уайдзæф дызæрдыггæнæг фæлтæртæн.				Темырханты С. «Иры истори».	38
		1	Дзыллæты ахадындынад историон рæзты æмдзæвгæ «Адæм»-ы.					39
Байаты Гаппо	1	1	Байаты Г. – æхсæнадон æмæ культурон архайæг. «Дзæбидыр æмæ саг». «Мæлдзыг æмæ цъырцъыраг». «Иунæджы кадæг».		Фæндырдзæгъ дæджы хъысмæт.	Æмбисонды традицитæ ирон лит-йы. Крыловы баснятæ	Байаты Г «Пушкин хохаг адæмы царды». «Боевая служба осетин».	40

Коцойты Арсен.	5	2	Арсены цард æмæ æхсæнадон архайд 1917 азы размæ. «Афтæ дæр ваййы».		Ирæд æмæ йæ фæстиуджыт æ.			41-42
		1	«24 боны». «Цыппар æмæ ссæдз бон»-йы лæппуйы хъысмæт.		Мæгуыр лæппуйы хъысмæт.			43
		1	«Тазырæт». Радзырд «Тазырæт»-ы конфликт.					44
		1	Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон» - ы.					45
Цæголты Георги.	2	1 1	Цæголты Г. царды хабæрттæ. «Къостайы ингæны уæлхъус». «Дыгуроны радзырд».				Цæголты Г. «Фæндыр-дзæгъдæг Хъуыдайнат».	46-47
Тлатты Хох.	2	1	Фыссæджы царды хабæрттæ Уацмыс «Фын».	Утопион уацмысы тыххæй æмбарынад.			Тлатты Х. «Кæмæ æнхæлмæ каст нæртон рæсугъд».	48
		1	«Фын» - фидæны æхсæнадон цардарæзты ныв.					49
Брытъиаты Елбыздыхъо .	8	1	Брытъиаты Е. – ирон театр æмæ драматургийы бындурæвæрæг.					50
		2	Ирон сылгоймаджы хъысмæтыл сагъæс – драмæ «Дыууæ хойы» темæ.	Драмæ. Драмон конфликты тыххæй æмбарынад.				51-52
		1	Феодалон мыггагон æгъдæуттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт.					53
		1	Драмæйы идейæтæ. Дыууæ хойы – ирон сылгоймаджы ног типтæ.					54
		1	Фыдæлты мæлинаг æгъдæутты хъахъхъæнджытæ. Ног				Брытъиаты Е. «Худинаджы бæсты	55

			зондахаст хæсджытæ. (Хъам-болат, Хъылцъыхъо, Пупæ).				мæлæт».	
		1	Фæллойдæнæг адæмы сæрибарыл тох трагеди «Амыран»-ы.	Символ. Уый æмбарынад.				56
		1	Трагедийы сæйраг архайджытæ. Бесæйы фæлгонц.					57
Ныхасы рæст.	1		Сочинени Брытъиаты Е. сфæлдыстадмæ гæсгæ.					58
Цæлыккаты Ахмæт.	2	1	Цæлыккаты А. цард æмæ æхсæнадон архайд. «Бынылад уыбыхаг». Туркмæ трагикон хъысмæтæй иу ныв.					59
		1	«Туг тугæй æхсад у».					60
Хъороты Дауыт	2	1	Хъ. Д. цард æмæ сфæлдыстад «Æз нæ уыдтæн, гæды уыди».	Фæлгонц, характер.			Хъороты Д. «Дæсны», «Уарзæттæ»	61
		1	Чиновникты фæлгонцтæ. Фæсдзæуины психологи уацмысы.					62
Илас Æрнигон.	2	1	Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ рака», «Сомы».	Композици, строфайы ты-ххæй æмба-рынад.			Æнамонд Ирыстон.	63
		1	Райгуырæн бæстæйы хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн».	Метафорæ, абарст, аллитераци.			«Уайсадæг чындз», «Сау мигъ», «Стæй куыд».	64
Токаты Алихан.	2	1	Токаты А. цард æмæ сфæлдыстадыл афæлгæст. Поэты идеон-эстетикон программа «Алыхуызон мæсыг»-ы.	Сонеты тыххæй æмбарынад.			Токаты А. «Райгуырæн бæстæ», «Хох, мæ хох», «Асин».	65
		1	«Цыкурайы фæрдиг» - кур-диат æмæ зонындзинады символ.	Символы фæлгонц.			«Хъæды фынтæ».	66
Бахыгъд	2	2	Рацыд армагай каронбаттан урока. Тест.					67-68